

Współpraca handlowa Polska – Brazylia w 2012 roku

Wstępne dane GUS uzyskane z Ministerstwa Gospodarki, jak i z brazylijskiego Ministerstwa Rozwoju, Przemysłu i Handlu Zagranicznego (Secex MDIC) za 2012 rok wskazują, że doszło do utrzymania polsko - brazylijskiej wymiany handlowej na podobnym poziomie do analogicznego okresu roku 2011. Polska **zwiększyła znacznie swój eksport** i ograniczyła import. Dwustronne obroty handlowe między naszymi krajami w roku 2012 r. osiągnęły jeden z najwyższych (aczkolwiek nieznacznie niższy niż w roku 2011) poziomów w historii naszych stosunków handlowych z Brazylią.

Według polskich danych **GUS** za 2012 rok obroty wyniosły **1.387,1 mln USD**, co oznacza spadek jedynie o **0,93 %** w porównaniu do roku 2011, kiedy osiągnęły **1.400,1 mln USD**. Polski eksport w analizowanym okresie wyniósł **478,7 mln USD** (wzrost o **27,3 %** do roku poprzedniego, kiedy wynosił **376,1 mln USD**), import natomiast **908,4 mln USD** (spadek o **11,3 %**, w 2011 roku wynosił **1.024,1 mln USD**). Zmniejszyło się ujemne saldo obrotów handlowych (w 2012 r. wyniosło – 429,7 mln USD w porównaniu do – 647,996 mln USD w 2011 r.).

Natomiast obroty handlowe polsko-brazylijskie, wg danych brazylijskich (Secex MDIC) wyniosły w 2012 r. **1.016,5 mln USD**, a w roku poprzednim **947,8 mln USD** (co oznacza wzrost w stosunku do 2011 r. o **6,75 %**). Polski **eksport w 2012 r. był najwyższy w historii obrotów handlowych** brazylijsko-polskich i wyniósł **626,5 mln USD** (wzrost o **25,6 %** stosunku do 2011 r., kiedy osiągnął wartość **466,3 mln USD**), a import **390,0 mln USD** (spadek o **19,0 %** - w 2011 w import wynosił **481,5 mln USD**). Saldo obrotów handlowych w 2012 r. **było również najwyższe** i wyniosło **+236,5 mln USD** a w roku poprzednim 2011: **- 15,2 mln USD**.

Różnica w danych SECEX i polskich wynika głównie z realizacji niektórych transakcji handlowych za pośrednictwem innych krajów, głównie Holandii i Niemiec. Dotyczy to głównie naszego importu produktów rolno-spożywczych z Brazylii.

Brazylia odnotowała w 2012 r. ogólne obroty handlowe w wysokości **465,7 mld USD**, co stanowi nieznaczny spadek o **3,43%** w porównaniu do rekordowego 2011 r. (482,3 mld USD). Eksport kształtował się na poziomie **243,6 mld USD** (**5,25%** spadek w stosunku do r. ub.), a import **223,1 mld US** (**1,37%** spadek w porównaniu do 2011 r.). Pozwoliło to Brazylii na osiągnięcie dodatniego bilansu handlowego na poziomie **19,4 mld USD**. Uzyskana nadwyżka handlowa jest jednak najslabszym wynikiem od dziesięciu lat i oznacza spadek o **34,8 %** w stosunku do poziomu z 2011 r.

Spadek rządu **5,3%** poziomu eksportu brazylijskiego uważa się za fakt jeszcze nie alarmujący, bo obroty handlu zagranicznego wciąż utrzymują się na rekordowo wysokim poziomie. Jego spadek tłumaczy się przede wszystkim spadkiem cen

międzynarodowych, spowolnieniem popytu na rynkach europejskich i zwiększeniem barier handlowych przez niektóre kraje ważne z punktu widzenia eksportu brazylijskiego. Należy jednak odnotować, że oprócz wymienionych czynników zewnętrznych, oddziałujących na handel zagraniczny Brazylii, istnieją również przyczyny wewnętrzne, jak słaba konkurencyjność lokalnego przemysłu i podnoszący koszty eksportowanych dóbr Custo Brasil (jest to termin określający zespół trudności strukturalnych, ekonomicznych i biurokratycznych, w tym wysoką korupcję, przesadną biurokrację, wysokie podatki i wiele innych czynników).

Szczegółowe dane brazylijskie wg. SECEX dotyczące ogólnej wymiany handlowej w momencie pisania sprawozdania dostępne były jedynie za okres styczeń-czerwiec 2012.

Wg SECEX w stosunku do analogicznego okresu roku 2011 udział w sprzedaży za granicę surowców w okresie styczeń-czerwiec 2012 r. spadł o **0,6%** (kształtując się na poziomie **55,838 mld USD**), półproduktów spadł o **5,8%** (**15,241 mld USD**), z kolei produktów finalnych spadł o **0,2%** (**43,288 mld USD**).

Główne produkty eksportowe Brazylii w okresie styczeń-czerwiec 2012 r. to: ropa naftowa (**8,6%** wzrost w porównaniu do analogicznego okresu 2011 r.), ziarno soi (**+25,3%**), ruda żelaza (**-18,3%**), środki transportowe (**-4,2%**), wyroby metalurgiczne (**-8,8%**), produkty chemiczne (**+0,6%**), mięso (**-2,3%**), maszyny i wyposażenie (**+7,1%**), cukier i etanol (**-7,8%**), papier i celuloza (**-6,6%**), kawa (**-19,9%**).

Najważniejszymi pozycjami w imporcie brazylijskim (za okres styczeń-czerwiec 2012) były: paliwa i oleje (wartość importu: **22 mld USD**, udział w całości: **19,8%**), urządzenia mechaniczne (**17 mld USD**, **15,8%**), urządzenia elektroniczne (**13 mld USD**, **11,4%**), samochody i części (**10 mld USD**, **9,1%**), chemia organiczna i nieorganiczna (**5,75 mld USD**, **5,2%**), wyroby z plastiku (**3,9 mld USD**, **3,5%**), żelazo i stal (**3,85 mld USD**, **3,5%**), farmaceutyki (**3,5 mld**, **3,2%**), nawozy (**3,2 mld USD**, **3%**), sprzęt optyczny (**3,2 mld USD**, **2,9%**), opony i wyroby z kauczuku (**2,3 mld USD**, **2,1%**).

Udział Polski w ogólnej wymianie handlowej Brazylii pozostaje niewielki i nieznacznie przekracza **0,2%** (**0,28%** w imporcie i **0,16%** w eksporcie). Podobnie udział Brazylii w obrotach handlu zagranicznego Polski jest niewielki i wynosił w roku 2011 jedynie **0,37 %** (w eksporcie **0,26%** i imporcie **0,46%**). Udział Polski w obrotach Unii Europejskiej z Brazylią stanowi **1,1 %** (**0,9 %** w brazylijskim eksporcie i **1,2 %** w imporcie).

Według danych brazylijskich główne pozycje w naszym eksporcie w 2012 r. to węgiel koksowy (udział w eksporcie **16,74%**), siarczan amonu (**6,8%**), elementy mebli do siedzenia (**3,64 %**), nawozy mineralne lub chemiczne (**3,50%**), aparatura telekomunikacyjna (**2,58%**).

W imporcie największą pozycją był tytoń Virginia (udział **24,58%**). Kolejne pozycje to samoloty (**18,02%**), makuchy i oleje sojowe (**9,0%**), krzem (**4,16%**), tytoń Burley

(4,44%), części samochodowe (3,64%), amortyzatory do traktorów i samochodów (2,87%), kawa niepalona w ziarnach (2,70%).

Analizując strukturę towarową **polskiego eksportu** na podstawie polskich danych za 2012 r., w porównaniu do analogicznego okresu roku 2011 możemy stwierdzić, że już od kilku lat, występuje dominacja trzech grup towarowych: wyrobów przemysłu maszynowo-elektrycznego (**205,26 mln USD** w 2012 roku, w roku poprzednim **150,9 mln USD**), przemysłu mineralnego (**91,25 mln USD** w 2012 roku, **26,77 mln USD** w 2011 roku) oraz wyrobów przemysłu chemicznego (**117,88 mln USD** w poprzednim **127,96 mln USD**) - stanowiły łącznie **86,6%** całości naszego eksportu w 2012 r. na rynek brazylijski. Duży skok zaliczył węgiel koksowy zaliczany do grupy produktów mineralnych. Jego eksport w 2012 wzrósł o **500%** stawiając go na pierwszym miejscu wśród wszystkich produktów sprzedanych do Brazylii. Niestety w 2012 roku nastąpił spadek o **16%** w eksporcie grupy wyrobów metalurgicznych (w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. spadek w tej kategorii produktów wyniósł aż **64 %**), których dostarczono w 2012 roku za **21,73 mln USD (4,54%** naszego eksportu do Brazylii), a w roku 2011 za **25,72 mln USD (6,84 %** naszego eksportu do Brazylii). Na liście produktów metalurgicznych w 2012 roku zabrakło przede wszystkim szyn kolejowych, co może być spowodowane opóźnieniami w rozbudowie infrastruktury kolejowej w Brazylii.

Wśród wyrobów przemysłu **elektro-maszynowego**, których dostawy stanowiły prawie **43 %** naszego eksportu do Brazylii, tj. **205,26 mln USD**, ważną pozycją w roku 2012 na naszej liście eksportowej były maszyny i urządzenia elektryczne. Wśród nich na pierwszym miejscu znajduje się aparatura do telefonii przewodowej dostarczona za **25,27 mln USD** (wzrost o **1216%** w stosunku do roku 2011). Poza tym części i akcesoria do pojazdów samochodowych dostarczono za **21,40 mln USD** (spadek o prawie **18%** w stosunku do roku ub.). Nastąpił spadek o **25%** dostaw elektrod węglowych, których dostarczono za sumę **10,78 mln USD**. Pozycji żarówki i lampy wyładowcze dostarczono za **10,72 mln USD** (wzrost dostaw o **29%** w stosunku do 2011 r). O **20%** wzrosły dostawy silników spalinowych, których dostarczono za kwotę 8,26 mln USD. Natomiast o 60 % wzrosły dostawy kotłów wytwarzających parę wodną – sprzedano ich za 10,46 mln USD.

W sekcji **produktów chemicznych**, których dostawy wyniosły 82,6 mln USD (spadek o prawie 15 %) największą pozycję w 2012 r. stanowił **siarczan amonu**, którego dostarczono za kwotę 33,94 mln USD (spadek wartości dostaw o 2,2%).

Nawozy mineralne lub chemiczne, azotowe sprzedano za 33,94 mln USD (spadek o 2,2%). **Inne nawozy** zawierające dwa lub trzy pierwiastki (azot, fosfor, potas) sprzedano za 10,84 mln USD (spadek o 49%). **Leków** dostarczono za kwotę 12,25 mln USD (spadek dostaw o 25 %). **Związki z inną azotową grupą funkcyjną** dostarczono za 12,35 mln USD (wzrost o 52%).

W sekcji **tworzywa sztuczne** dostawy wyniosły 35,28 mln USD (wzrost o prawie 13%), a sprzedaż dotyczyła głównie **kauczuku syntetycznego**, którego dostawy

wyniosły 16,8 mln USD, opon - 5,97 mln USD, innych art. z tworzyw sztucznych - 5,0 mln USD. Na liście za 2012 r. brakuje polamidów, które w 2011 roku zostały dostarczone za kwotę 4,5 mln USD.

W sekcji **produkty mineralne**, których dostawy w 2012 r. wyniosły **91,25 mln USD**, najważniejszą pozycją był **węgiel koksowy** za 87,26 mln USD (wzrost o ponad 500% w stosunku do 2011 r. Był to również najważniejszy ogólnie produkt eksportowy w 2012. Odnotowano kolejny spadek, tym razem o 30%, dostaw paku i koksu pakowego otrzymywanego ze smoły węglowej dostarczonego w roku 2012 za 4,0 mln USD, podczas gdy w roku 2011 dostawy wyniosły – 5,6 mln USD, w 2010 - 6,4 mln USD, a w roku 2009 - 12,1 mln USD.

Stałą pozycją w naszym eksporcie są nadal **meble do siedzenia**, których eksport tym razem znacząco zmalał o 64 % do 7,13 mln USD (w 2011 r. wynosił on 19,84 mln USD).

Towarem, którego eksport wzrósł najwięcej w ujęciu procentowym w stosunku do roku 2011 są **wyroby cukiernicze z białą czekoladą**, niezawierające kakao z 0,2 mln USD w 2011 r. do 4,05 mln USD w 2012 r. W 2012 roku w polskim eksporcie produktami nowymi były **warzywa przetworzone** (wartość eksportu 4,3 mln USD) oraz **odpady aluminiowe i złom** (wartość eksportu 1,3 mln USD).

Analiza obrotów handlowych w 2012 roku wskazuje, że **tradycyjne produkty eksportowane** do Brazylii (m.in. nawozy, podzespoły samochodowe, elektrody węglowe oraz wyroby z grupy maszyn i urządzeń), **utrzymują poziom dostaw z lat ubiegłych** (tj. żadna z grup nie zaliczyła dużego spadku rok do roku, jedynie eksport wyrobów metalurgicznych spadł o ok. 16% w stosunku do roku 2011 i produktów chemicznych o ok. 8%), potwierdzając określoną pozycję na tutejszym rynku.

Import w ciągu 2012 r. wyniósł 908,4 mln USD i spadł w porównaniu do roku 2011 o 11,3 %. Na wzrost poziomu eksportu wpłynęła głównie dobra kondycja gospodarki brazylijskiej, mimo kryzysu światowego. Gorsze wyniki w imporcie są spowodowane głównie spadkiem wartości zakupów samolotów Embraer, części i akcesoriów samochodowych oraz celulozy.

Polska dokonywała zakupów tradycyjnie już importowanych z Brazylii artykułów rolno-spożywczych za 413,07 mln USD (wzrost o 1,88% w stosunku do 2011 r.), w tym **tytoniu** (134,12 mln USD w 2012r., 134,77 mln USD w 2011 r.), **kawy** (67,6 mln USD w 2012 r., 87,4 mln USD w 2011 r.), **śruty i olejów sojowych** (119,24 mln w 2012 r., 79,7 mln USD w 2011 r.), **soków owocowych** (44,1 mln w 2012 r., 58,8 mln USD w 2011 r.), **cukru** (6,08 mln USD w 2012 r., 15,6 mln USD w 2011 r.). PLL LOT dokonało kolejnych zakontraktowanych wcześniej zakupów **samolotów pasażerskich**

EMBRAER, m.in. użytkowanych przez polski rząd (167,9 mln USD w 2012 r, 210,9 mln w 2011 r.). Znaczącą pozycją na liście importowej były **leki** (82,9 mln USD w

2012 r., 73,9 mln USD w roku 2011). Zmalały zakupy celulozy (55,5 mln USD w 2012 r., 77,2 mln USD w 2011 r.) oraz części i akcesoriów samochodowych (w 2012 roku 39,5 mln USD, 56,7 mln w 2011 r.). Wzrosły zakupy **kauczuku** (3,83 mln USD w 2012 r., 0,4 mln USD w 2011 r.), skóry (20,09 mln USD w 2012 r., 13,3 mln USD w 2011 r.), **herbaty mate** (10,6 mln USD w 2012 r., 5,41 mln USD w 2011 r.) oraz **pieprzu** (5,9 mln USD w 2012 r., 1,6 mln USD w 2011 r.).

Podobnie jak w latach ubiegłych, **polski import z Brazylii skoncentrowany był na 5 głównych grupach towarowych:** wyroby przemysłu elektromaszynowego (samoloty, dostawy kooperacyjne przemysłu motoryzacyjnego), produkty rolno-spożywcze (tytoń, makuchy, oleje sojowe, kawa, soki owocowe i owoce tropikalne), surowce mineralne (ruda żelaza, magnezyty, aluminium) oraz produkty chemiczne i tworzywa sztuczne.

Opr. WPHI w Sao Paulo
www.saopaulo.trade.gov.pl